

Stortingets president

fra representanten Erik Solheim

"Statsministeren har sagt at den nye store oppgaven for Norge er å legge om samfunnet i bærekraftig retning og sammenliknet omfanget av dette arbeidet med oppbyggingen av velferdsstaten.

Statsministeren har også understreket at denne oppgaven er så stor at den vil kreve et bredt politisk samarbeid. Hvilke initiativer til bredt politisk samarbeid for omlegging av forbruksmønster, næringsstruktur og samfunns form vil regjeringen ta sikte på å gjøre om Norge til en miljønasjon i det 21. århundre?"

President,

Menneskelig aktivitet er i ferd med å forringe livsbetingelsene på jorda, samtidig som fattigdom og masseødeleggelsesvåpen truer hele vår eksistens.

Derfor sies det svært klart i Arbeiderpartiets nylig vedtatte program at utfordring nummer en i møte med et nytt århundre er å skape en økologisk bærekraftig utvikling.

I tråd med dette slår regjeringserklæringen fast at grunnmuren i Det Norske Hus er den samlede verdiskapingen innenfor et økologisk bærekraftig samfunn. Hensynet til miljø skal innarbeides på alle samfunnsområder.

Teknologiutviklingen vil være en sterk drivkraft i dette arbeidet. I ny teknologi kan nøkkelen til å løse en del miljøproblemer ligge. Biler som er støysvake, bruker mindre bensin, og står for mindre utslipp - er ett eksempel. Endringene som har skjedd i petroleumsvirksomheten er et annet. Ved hjelp av sterk reduksjon i faklingen og mer effektiv bruk av energi er utslippene pr. produsert enhet redusert med 28 prosent siden 1990.

Men ny teknologi gir også nye produkter som kan presse forbruket og energibruket opp. Resultatet vil i stor grad avhenge av at vi gjennom miljømål oppmuntrer teknologiske løsninger som gavner miljøet.

President

Den sterke veksten i det materielle forbruket kan ikke fortsette slik som nå. Vekstens innhold må forandres og fordelingen må bli mer rettferdig. Vi må også legge større vekt på de kvalitative sidene ved livet, som bedre omsorg, livslang læring og mer tid.

Regjeringen ønsker en omlegging til grønn beskatning, med økt skatt på miljøskadlig virksomhet og mindre skatt knyttet til det vi vil ha mer av, som arbeidsplasser.

Vi vil lage en plan for et bærekraftig energisystem, med sikte på i et normalår å produsere elektrisitet tilsvarende det norske el-forbruket ved hjelp av fornybare energikilder.

Vi vil ha en grønnere samferdselssektor, der investeringene i større grad skal vris fra veiformål til kollektivsatsing.

I de internasjonale klimaforhandlingene som nå pågår er det vist vilje til å komme fram til en protokoll som forplikter landene. En slik avtale hilser vi velkommen. Uansett hva slags innretning den til slutt vil få, vil dette også stille krav til forandringer, her hjemme.

Et økologisk bærekraftig Norge er et krevende prosjekt å bære fram.

Det må samråd til - med arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene, med alle partiene på Stortinget, med miljøorganisasjonene og forskere på området - og ikke minst med folk flest.

Regjeringen vil til hjelp i sitt arbeid opprette råd på de viktigste politikkområden. Rådene skal være sammensatt av personer med høy kompetanse, rekruttert fra ulike deler av samfunnet. De skal sikre bredest mulig tilførsel av ideer og sørge for et systematisk og kontinuerlig blikk på det utviklingsarbeidet Regjeringen skal drive. Miljøkompetanse skal finnes i alle Råd som nedsettes, fordi hensynet til

miljøet skal innarbeides på alle områder. Det gjelder enten vi snakker om næringsliv-, samferdsel eller velferd.

Arbeidet i rådene skal preges av åpenhet, det vil si at referater fra møtene skal være offentlige. Meningen med rådene er nemlig å tilføre både regjeringen og offentligheten bredest mulig grunnlag for debatt og beslutninger.

Samarbeidet med de andre partiene må selvsagt i hovedsak foregå her i Stortinget. Alle partier inviteres med for å diskutere konkrete omlegginger på områdene jeg tidligere har nevnt. Det må etableres bredest mulig enighet om de viktigste forandringene som skal foretas. Her handler det ikke bare om å få til et flertall i stortingssalen, men om å få med alle grupper på at omlegging er nødvendig.

Miljøorganisasjonene kanalisierer folkelig engasjement, og de representerer mye kompetanse. Derfor vil jeg legge opp til å ha dialog og diskusjon med dem. Rett over nyttår vil jeg invitere til et møte for å diskutere hvordan samarbeidet bør legges opp, og hvilke saker vi først bør sette på dagsorden. Vi kommer helt sikkert ikke til å være enige bestandig. Men mitt ønske er å lytte til de ulike miljøorganisasjonene med det utgangspunktet at de er kritiske og konstruktive bidragsytere.

Dersom vi skal få til endringer må folk være med på det. Det gjelder enten vi skal øke resirkuleringen i avfallssektoren, få ned el-forbruket, eller redusere biltrafikken. Derfor må det spres kunnskap, holdninger og det må stimuleres til handlinger som tjener miljøet. Blekkulfs miljødektetiver representerer et godt eksempel på hvordan man med en blanding av informasjon, holdningspåvirkning og praktiske handlinger får de yngste til å bli bedre miljøvernere. Nå er vel unger lettere å få med seg på nødvendige forandringer - enn det vi voksne er. Men jeg har tro på tiltak der en både informerer, søker å påvirke holdninger, og gir gode og praktiske tips om hvordan handlinger kan endres.

Vi ønsker at det i alle kommuner skal utvikles Lokal Agenda-21. Det innebærer at hver kommune skal lage sin handlingsplan for en bærekraftig utvikling. Den skal inkludere både næringslivet, organisasjonene og husholdningene i kommunene, og disse gruppene skal også trekkes inn i arbeidet med å lage handlingsplanene. Dette er en måte å sikre bred innflytelse og medvirkning i lokale spørsmål. Utfordringen er å skape

noe av det samme i arbeidet med de nasjonale og internasjonale utfordringene.

I denne prosessen skal det være åpenhet for ideer og forslag til nye måter å gjøre ting på. Det skal være dialog. Men jeg vil også mane til ansvar og vilje til å delta i prioriteringer og vanskelige valg. Den anmodningen gjelder oss alle. For det er slik Erik Solheim sa i en interpellasjonsdebatt om bærekraftig utvikling her i Stortinget i februar 1995:

Sitat: "Vi må tøre å si nei når enkeltsakene dukker opp og pressgruppene kommer. Vi må tøre å si nei når alliansen av fagforeninger, næringsinteresser og ordførere kommer og sier at bare dette prosjektet må vi ha...." sitat slutt.

Bevisstheten om hvorfor omlegging er nødvendig er større enn før. Mye er allerede gjort og viljen til ytterligere tiltak er tilstede, både i Regjering og Storting

Når vi likevel har et stykke vei å gå skyldes det i stor grad forholdene Erik Solheim var inne på, at summen av de enkeltbeslutningene vi fatter ikke trekker i den retningen vi *egentlig* ønsker. Løsningen må være å skape en felles forståelse for at endring er nødvendig, trekke alle parter med i dialog om hva vi skal gjøre, og legge miljøhensyn til grunn på alle områder når avgjørelser skal tas.

Velger vi å legge om i tide kan vi sikre framtidige generasjoner, samtidig som vi som lever nå vil få et bedre liv. En mer økologisk levemåte er ikke noe offer, men en mulighet til økt livskvalitet, reinere luft, og til å være i forkant med omlegging av produksjonen. Treforedlingsindustrien har som en følge av myndighetenes og markedets krav foretatt investeringer og forandringer som har redusert utslippene til luft og vann med 80-90 prosent de siste årene. Omlegginger i forkant har styrket deres konkurransekraft. Slik vil det også kunne være med andre bransjer og næringer.

For å makte å ligge i forkant er vi avhengig av åpen meningsbryting på den ene siden, vilje til samarbeid på den andre. Samfunnet vårt er så komplisert. Det kan ikke reformeres gjennom utmattende stillingskriger der alle holder på sitt. Det kan bare reformeres gjennom dialog og samråd.